

Говор замјеника предсједавајућег Представничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине др Дениса Звиздића на конференцији о Берлинском процесу под називом “Три споразума о мобилности годину дана након потписивања”

Сарајево, 8. септембар 2023.

“Уважени организатори конференције,

даме и господо,

поштовани присутни,

Берлински процес представља једну од најзначајнијих иницијатива за европски пут и укупан напредак БиХ. Иницијатива је покренута од стране тадашње канцеларке Ангеле Меркел отприлике у исто вријеме када сам и ја преузео дужност предсједавајућег Вијећа министара Босне и Херцеговине. Након тога је успједила британско-њемачка иницијатива која је у том периоду, дакле почетком 2015. године, Вијећу министара дала огроман подстрек за реформе на европском путу и која је поново отворила наду у европску будућност Босне и Херцеговине. Рекао бих да смо од тога момента остварили значајан прогрес и успјели помакнути процесе из *statusa quo* који смо затекли. Споразум о стабилизацији и проширивању је чекао на ратификацију преко пет година, није било никаквог плана економских реформи, имали смо застој на ЕУ, па и НАТО путу. И онда смо захваљујући новом оптимизму и свеприсутној европској енергији успјели да већ у љето 2015. године ратифицирамо Споразум о стабилизацији и придруживању који је тиме ступио на снагу, успјели смо да ставимо у функцију Вијеће за стабилизацију и придруживање, усвојили смо механизам координације, предали смо кредибилну апликацију за чланство у ЕУ, одговорили смо на скоро 4000 питања из Упитника, након чега смо добили мишљење Европске комисије о захтјеву за чланство са 14 приоритета и 115 потприоритета. Након тога смо добили и статус кандидата за чланство у ЕУ, а до краја ове године кредибилно можемо

очекивати и отварање преговарачких кластера јер смо успјели у веома кратком времену усвојити неколико важних европских закона из 14 приоритета. На социоекономском пољу успјели смо реализирати Реформску агенду у проценту од преко 90 посто, што је за последицу имало огроман привредни раст и фискалну стабилност цијеле државе. Касније је пандемија коронавируса и агресија Руске Федерације на Украјину успорила одређене економске и привредне токове, због чега и даље заговарам економску реформску агенду 2 која би сасвим сигурно била рјешење за многе економске проблеме.

Када је ријеч о берлинском процесу он има двије кључне компоненте. Једна компонента је напредак на европском путу свих земаља региона Западног Балкана и очување њихове европске перспективе. А друга перспектива је регионална сарадња. О првом аспекту већ сам говорио. Босна и Херцеговина је много добила захваљујући учешћу у берлинском процесу. Не само кроз напредак на ЕУ путу, већ и кроз пројекте и грантове који су одобравани на редовним годишњим конференцијама. Ја сам предводио делегацију Босне и Херцеговине на пет самита у оквиру Берлинског процеса и то у Бечу 2015. године, у Паризу 2016. године, у Риму 2017. године, у Трсту 2018. године и у Познању 2019. године и на сваком од ових самита имали смо одлично припремљене пројекте и тиме обезбиједили инвестиције вриједности веће од 750 милиона ЕУР-а. Ово није само моја оцјена, то је оцјена дужносника ЕУ на сваком од самита на којем смо учествовали. Са аспекта регионалне сарадње, берлински процес је такођер остварио запажене резултате. Одобрен је низ споразума који требају олакшати проток људи, роба и капитала унутар Западног Балкана, ријешени су билатерални неспоразуми између појединих земаља, али исто тако желим рећи да је билатерална сарадња двосмјерни однос који захтијева узајамно поштовање и уважавање. Због тога сам на сваком самиту тражио да се приоритетно потпишу и ратифицирају споразуми о границама, да се престане са инфраструктурним пројектима који се реализацију без сагласности других земаља и да се коначно приступи транзицијској правди, односно суочавању са прошлошћу и признавању

злочина који су почињени како би се могло почети са искреном сарадњом и помирењем и како би генерације које долазе живјеле у једном бољем и нормалнијем амбијенту. Све то је важан аспект регионалне сарадње и на томе ћу наставити да инститирам.

Потписивање три споразума о мобилности велики је успјех у оквиру берлинског процеса. У Берлину су 3. новембра 2022. године потписани споразуми о слободном кретању с личним картама у региону, о признавању високошколских квалификација и професионалних квалификација за докторе медицине, стоматологе и архитекте. То је управо оно што нам треба, то је оно на чему почива Европска унија, а то је слобода кретања људи, роба и капитала. Заједничко регионално тржиште од 18 милиона људи у оквиру шест земаља Западног Балкана омогућава бољи приступ заједничком тржишту ЕУ у каснијој фази. Зато је берлински процес важан. Он је припрема региона за ЕУ, а никако финална фаза сарадње. Не треба спомињати колико је корисно за грађане што су укинута трошкови роаминга у свим земљама Западног Балкана и то је пут којим требамо ићи. Користим прилику и да честитам Вијећу за регионалну сарадњу на координацији приликом припреме и потписивања ових споразума. Такођер, захвалан сам Влади Савезне Републике Њемачке на политичкој и дипломатској помоћи, како у оквиру тема из берлинског процеса, тако и на безусловној подршци ЕУ путу свих шест земаља Западног Балкана. Наредни самит ће бити већ у октобру ове године у Тирани и имамо велика очекивања од тог самита, посебно имајући у виду да је на посљедњем самиту у Берлину ЕУ издвојила милијарду ЕУР-а помоћи за енергетски сектор земљама Западног Балкана. Има још много простора за нове пројекте у областима инфраструктуре, смањења незапослености, дигитализације, повећања конкурентности, образовања и екологије. Међутим, као и увијек на Западном Балкану, политика је ту не да олакша, већ да отежа. Конкретно, Босна и Херцеговина још увијек није ратификовала ове споразуме. Разлог су политичке опструкције и ја се надам да ће то бити ријешено што прије, јер не постоји нити један разуман разлог да се тај процес не заврши, осим етнинационалних који на Западном Балкану никада нису разумни.

Са аспекта Парламентарне скупштине, односно Представничког дома у чијем сам руководству, могу вам гарантовати да ће ови споразуми бити ратифицирани чим дођу на дневни ред. За сада је одлука о приједлогу за ратификацију на Вијећу министара и Предсједништву и користим прилику да још једном апелујем на глас разума и да се наведени материјали пошаљу у фазу ратификације.

На крају, желим вам успјешан рад током трајања конференције. Сматрам да је ријеч о врло важној теми и вјерујем да ћемо доћи до квалитетних дискусија и закључака. Хвала на пажњи и свако добро!" (крај)